

พูดผิดพอไฟกับรามานะ

Pollution

PM
2.5

ยินดีต้อนรับคุณผู้อ่าน @Rama เข้าสู่คอลัมน์ “พูดผิดพอไฟกับรามานะ” คอลัมน์ใหม่ที่จะมาให้ความรู้ทางานาสาระ เกี่ยวกับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏเป็นกระแสอยู่ในแวดวงการศึกษาและการแพทย์ปัจจุบันค่ะ

สำหรับหัวข้อแรกที่เราจะนำเสนอในฉบับนี้ ถือว่าเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีที่มาจากปัญหาที่ถือว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องการการแก้ไข เพราะส่งผลกระทบต่อลมหายใจของพวกเราทุกคน ใช่ค่ะ เจ้าฝุ่นจิ๋ว PM 2.5 ที่เป็นผลมาจากสภาพสิ่งแวดล้อมทางอากาศที่ย่ำแย่ในปัจจุบัน **PM ย่อมาจาก Particulate Matters** เป็นคำเรียกค่ามาตรฐานของฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ชนิด ได้แก่ PM 10 และ PM 2.5) ซึ่งตอนนี้ เป็นปัญหามลภาวะทางอากาศที่รุนแรงที่สุดเท่าที่เคยมีมาอย่างที่เรารับกันดี และทำให้ทุกคนคุ้นเคยกันดีกับคำว่า มลภาวะ/ มลพิษ แต่กับศัพท์ภาษาอังกฤษของมัน คำว่า **Pollution** อาจไม่ค่อยเห็นผ่านตากันเท่าไร

Pollution สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้หลากหลาย เช่น **การทำให้เป็นมลพิษ ภาวะมลพิษ* มลพิษ การก่อมลพิษ** การทำให้สกปรก การทำให้เปื้อน การทำให้เสียหาย***** คำนี้มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินคำว่า Pollute หมายถึง การทำให้สกปรก แปรเปื้อน หรือทำให้ติดพิษ ชาวกรีกโบราณใช้คำว่า Miasma (μίασμα) ในความหมายเดียวกัน มีมุมมองต่อคำนี้ในแง่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมมนุษย์ โดยตีตราสถานะ สถานการณ์ เหตุการณ์ หรือบุคคลที่ไม่แปลกแยกออกไปในฐานะของ ‘มลพิษ’ อันเป็นการระบุสภาพนั้นว่าเป็นมลทินหรือเป็นอันตรายต่อสังคมโดยรวมในเชิงเปรียบเทียบ**** ทั้งยังรวมถึงพฤติกรรมแปลกแยกอันไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ความผิดปกติทางจิต การมีเพศสัมพันธ์ที่แปลกประหลาด ซึ่งสังคมกรีก-โรมันโบราณมองว่าเป็นคำสาปที่กระทำจากเทพเจ้าเบื้องบน ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

สำหรับปัจจุบัน คำว่า **Pollution** ได้รับการแปลโดย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (Office of the Royal Society)***** ด้วยคำว่า มลพิษ และ มลภาวะ แต่ทำไมคำอังกฤษคำเดียวจึงมีคำไทยถึงสองคำ ทั้งยังมีรูปศัพท์ที่มีเค้ามูลคล้ายกันอีกด้วย ซึ่งที่มาของศัพท์ทั้งสองคำนี้ คงจะช่วยให้ข้อสงสัยและวินิจฉัยได้ว่าเราควรจะใช้เมื่อไรและอย่างไร

คำว่า **มลพิษ** กำเนิดขึ้นจากที่ประชุมของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย แห่งราชบัณฑิตยสถานในการประชุม เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2519 ซึ่งมีพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปกประพันธ์ ทรงเป็นองค์ประธานกรรมการ ที่ประชุมได้พิจารณาคำนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เสนอขอให้บัญญัติคำไทยขึ้นเพื่อให้ทุก หน่วยงานได้ใช้คำเดียวกัน และได้เสนอคำ เปื้อนพิษ สกปรก โสโครก และเสื่อมโทรม มาให้พิจารณาว่าควรใช้คำใด หรือจะ คิดคำอื่นใดที่เหมาะสมกว่านี้ องค์ประธานฯ ได้เสนอคำ **มลพิษ (อ่านว่า มน-ละ-พิต)** มีความหมายว่า **พิษเกิดจากความมัว หมองหรือความสกปรก ซึ่งเป็นค้ำกลาง ๆ ใช้น้ำไปประกอบค้ำอื่น ๆ ได้ทั่ว ๆ ไป** เช่น มลพิษทางทะเล น้ำตามลำคลอง เริ่มมีมลพิษ ภาวะมลพิษทางอากาศหลายแห่งในกรุงเทพฯ อยู่ในชั้นวิกฤต ควันจากท่อไอเสียรถโดยสารก่อให้เกิดมลพิษ ส่วนคำว่า มลภาวะ เป็นศัพท์ที่สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอมาให้ราชบัณฑิตยสถาน ว่า คำว่า **pollution** มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ของวิชาการสิ่งแวดล้อม น่าจะพิจารณาให้ครอบคลุมไปทุก ๆ ด้าน เพราะ **pollution** โดยรูปศัพท์เป็นอาการนาม หมายถึง สภาวะ หรือ ความเป็นไป พร้อมกันนี้ได้เสนอเอกสารมาเพื่อให้ใช้ประกอบการพิจารณาด้วย คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาทบทวนความหมายของศัพท์ **pollution** จากเอกสารที่ส่งมา และมีความ เห็นว่า คำ **มลภาวะ** ตามรูปศัพท์แปลว่า ความมัวหมอง หรือความสกปรก ไม่แสดงว่ามีพิษ เป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดความ เสียหาย น้ำตามลำคลองหรืออากาศโดยทั่ว ๆ ไปก็สกปรกแต่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหาย และคำว่า พิษ ที่ใช้อยู่ ในภาษาไทยมิได้หมายความถึง สิ่งที่เป็นพิษอย่างเดียว แต่หมายถึง ความเป็นพิษ ด้วยก็ได้ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่คณะ กรรมการฯ ยังเห็นว่า มลพิษ เหมาะสมกว่า เพราะจากเอกสารซึ่งทางสถาบันฯ ส่งมานั้น ความหมายของ **pollution** ใช้ใน ความหมายที่ก่อความเป็นพิษ อันตรายต่อคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าความหมายตามรูปศัพท์ (denotation) ของ **pollution** จะหมายถึงความไม่บริสุทธิ์ ความสกปรกเท่านั้นก็ตาม แต่ความหมายปัจจุบันที่นิยมใช้ (connotation) หมายถึง ความเป็นอันตราย ความเป็นพิษ ด้วย คำ มลพิษ จึงถ่ายทอดความหมายของ pollution ตามความหมายที่นิยม ใช้ได้ชัดเจนและถูกต้องกว่า คำ มลภาวะ ซึ่งหมายถึง ความสกปรก ความมัวหมอง เท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ คำ **pollution** จึงมีคำไทยขึ้นใช้สองคำ การที่ใช้คำที่กินความได้ไม่ตรงตามความหมายที่นิยมใช้ เมื่อ ต้องการให้เห็นว่าเกิดอันตรายหรือเสียหาย จึงได้พบข้อความว่า “บางจุดในกรุงเทพฯ มีมลภาวะทางอากาศเป็นพิษ” ซึ่ง หากจะเข้าใจว่า บางจุดในกรุงเทพฯ มีมลพิษทางอากาศ จะกะทัดรัดกว่าและได้เนื้อความเท่ากันนั่นเอง

ขอบคุณข้อมูลจาก

* English-Thai: NECTEC's Lexitron-2 Dictionary

**อังกฤษ-ไทย: ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน

*** English-Thai: Nontri Dictionary

**** <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100335171>

***** จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ 1 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2532

